

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 22/2022**

De wet die de controles versterkt op verleende dringende medische hulp aan vreemdelingen die illegaal in België verblijven, is grondwettig onder voorbehoud van enkele interpretaties

De dringende medische hulp is de enige maatschappelijke dienstverlening die kan worden toegekend aan een vreemdeling die illegaal in België verblijft. De wet van 29 maart 2018 versterkt de controles op die hulp, zonder de voorwaarden om die hulp te krijgen te wijzigen. De wet voert daartoe de functie van controlearts bij de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering in. Verschillende verenigingen hebben tegen die wet een beroep tot vernietiging ingesteld. Het Hof verwerpt het beroep, onder voorbehoud van enkele interpretaties. Het Hof oordeelt dat de bestreden wet aan de controlearts geen controle toekent over de opportuniteit van de verleende zorg in het kader van de dringende medische hulp. Het beginsel van de soevereine beoordeling door de behandelende arts die, op basis van zijn deontologische verantwoordelijkheid, bepaalt welke zorg hij noodzakelijk en dringend acht, wordt niet aangetast. De controles hebben betrekking op het uitsluitend medische karakter van de hulp, op het bestaan van een medisch attest waaruit het dringende karakter ervan blijkt en op het bestaan van een voorafgaand maatschappelijk onderzoek door het OCMW.

1. Context van de zaak

In het kader van de maatschappelijke dienstverlening kan een vreemdeling die illegaal in België verblijft enkel aanspraak maken op de dringende medische hulp (artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn). Deze hulp heeft een uitsluitend medisch karakter en het dringende karakter blijkt uit een medisch attest (koninklijk besluit van 12 december 1996 « betreffende de dringende medische hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven »). Voorafgaand aan de toekenning van de dringende medische hulp moet het OCMW een maatschappelijk onderzoek uitvoeren : de hulp is niet verschuldigd indien uit dat onderzoek blijkt dat de betrokkene een ziekteverzekering of andere bestaansmiddelen geniet.

Artikel 5 van de wet van 29 maart 2018 « tot wijziging van de artikelen 2 en 9ter van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn » versterkt de controles op de reglementering over de dringende medische hulp. Die bepaling voert de functie van controlearts bij de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) in. Daarnaast breidt zij de opdrachten van de HZIV uit, waarbij die kas met name ermee belast is maatregelen te nemen in geval van administratieve gebreken vanwege de zorgverleners en in geval van onverschuldigde betalingen aan de zorgverleners.

De vzw's « Medimmigrant », « Vereniging van Wijkgezondheidscentra », « Fédération des maisons médicales et des collectifs de santé francophones », « Médecins du monde - Dokters van de wereld », « Ligue des droits humains » en « Association pour le droit des Etrangers » vorderen de vernietiging van die bepaling.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. Het wettigheidsbeginsel (B.6.1-B.6.5)

De verzoekende partijen voeren aan dat het aan de wetgever staat het recht op de bescherming van de gezondheid, op sociale en geneeskundige bijstand te waarborgen (artikel 23 van de Grondwet). Zij verwijten de bestreden bepaling aan de Koning de zorg over te laten om de controles te bepalen die de controlearts moet uitvoeren, alsook de sancties die hij moet opleggen wanneer de reglementering betreffende de dringende medische hulp niet in acht is genomen.

Het Hof herinnert eraan dat artikel 23 van de Grondwet de wetgever niet verbiedt machtigingen te verlenen aan de uitvoerende macht, voor zover die machtigingen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de wetgever het onderwerp heeft aangegeven. Het onderstreept dat de voorwaarden waaronder dringende medische hulp wordt verstrekt, zijn vastgelegd in de wet van 8 juli 1976 en in het koninklijk besluit van 12 december 1996. De HZIV, en met name de controlearts, is ermee belast de naleving van die voorwaarden te controleren, zonder iets te wijzigen aan de inhoud of de draagwijdte ervan en zonder terug te komen op het beginsel van de soevereine beoordeling door de behandelende arts die, vanuit zijn deontologische verantwoordelijkheid, bepaalt welke verzorging hij noodzakelijk en dringend acht. De bestreden bepaling voorziet erin dat sancties kunnen worden opgelegd in geval van administratieve gebreken vanwege de zorgverleners en in geval van onverschuldigde betalingen aan die laatstgenoemden. Zij bepaalt tevens dat die sancties inhouden dat de hulp niet wordt betaald of dat de onverschuldigde betalingen worden teruggevorderd. Ten slotte machtigt de bestreden bepaling de Koning ertoe de nadere regels inzake de opdrachten van de HZIV en het statuut van de controlearts vast te stellen. Het Hof besluit dat de bestreden bepaling op duidelijke wijze het onderwerp aangeeft van de maatregelen die door de Koning ten uitvoer dienen te worden gelegd.

2.2. *Standstill*-verplichting (B.7-B.12)

De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling in strijd is met de *standstill*-verplichting die is verbonden aan het recht op de bescherming van de gezondheid en op de sociale en geneeskundige bijstand (artikel 23 van de Grondwet).

Het Hof herinnert eraan dat artikel 23 van de Grondwet een *standstill*-verplichting bevat die de bevoegde wetgever verbiedt het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving in aanzienlijke mate te verminderen zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang. Het Hof onderstreept allereerst dat de bestreden bepaling de voorwaarden inzake de toegang tot de dringende medische hulp niet wijzigt. Het Hof oordeelt vervolgens dat die bepaling aan de controlearts geen controle toekent over de opportuniteit van de verleende zorg in het kader van de dringende medische hulp en dat zij het principe dat het verantwoord karakter van die zorg toekomt aan het oordeel van de behandelende arts niet in het geding brengt.

De bestreden bepaling moet zo worden geïnterpreteerd dat zij controles vaststelt die betrekking hebben op het louter medische karakter van de hulp, op het bestaan van een

medisch attest waaruit het dringende karakter ervan blijkt en op het bestaan van een voorafgaand maatschappelijk onderzoek door het OCMW. Bovendien kan de controlearts de draagwijdte van het recht op dringende medische hulp niet beperken. Onder voorbehoud van die interpretaties oordeelt het Hof dat de bestreden bepaling geen betekenisvolle achteruitgang teweegbrengt in het recht op de bescherming van de gezondheid en op de sociale en geneeskundige bijstand.

2.3. Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (B.13-B.18)

De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling discriminerend is omdat zij de therapeutische en diagnostische vrijheid beperkt van de artsen die zorg verstrekken in het kader van dringende medische hulp, waardoor zij minder gunstig worden behandeld dan de artsen die geen dringende medische hulp verlenen.

Het Hof onderstreept dat de artsen die dringende medische hulp verstrekken, worden geconfronteerd met patiënten die niet beschikken over voldoende middelen om buiten die hulp zorg te genieten. Daar die zorg uitsluitend wordt gefinancierd door de gemeenschap, kan worden voorzien in een controleprocedure die strenger is dan die welke bestaat in het kader van de prestaties buiten de dringende medische hulp. Het Hof herinnert vervolgens aan de hiervoor vermelde interpretaties die moeten worden gegeven aan de controle door de controlearts. Het Hof besluit dat het bekritiseerde verschil in behandeling redelijk verantwoord is.

2.4. Het recht op eerbiediging van het privéleven (B.19-B.23)

De verzoekende partijen voeren aan dat de bestreden bepaling de controlearts toelaat om toegang te hebben tot de persoonsgegevens betreffende de gezondheid van de ten laste genomen patiënten en bijgevolg het recht op eerbiediging van hun privéleven schendt.

Het Hof oordeelt dat de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven verantwoord is. Volgens het Hof legt de bestreden bepaling op voldoende wijze de essentiële elementen vast van de controle die aan de controlearts is toevertrouwd. Bovendien streeft de bestreden bepaling een doel van algemeen belang na. De controles waarin zij voorziet, kunnen immers leiden tot sancties van burgerlijke aard, in het belang van de financiering van de sociale zekerheid, om een einde te maken aan een met de wet strijdige situatie. Die controles worden alleen uitgevoerd door de controlearts, die onderworpen is aan het beroepsgeheim en aan de specifieke deontologische regels van zijn beroep.

3. Besluit

Het Hof verwerpt het beroep onder voorbehoud van de hiervoor vermelde interpretaties.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidsverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Sarah Lambrecht](#) | 02/500.12.83 | [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](https://twitter.com/ConstCourtBE)